

آفات و بیماری‌های گیاهی
جلد ۷۶، شماره ۲، اسفند ۱۳۸۷

گزارش کوتاه علمی

پارازیتویدهای اولیه و ثانویه آفت پروانه چوبخوار پسته (II): دکتر محمدرضا
مهرنژاد، مؤسسه تحقیقات پسته کشور، صندوق پستی ۷۷۱۷۵/۴۳۵، رفسنجان، ایران،
mehrnezhad@pri.ir

هجده گونه زنبور به صورت پارازیتوید اولیه و یا ثانویه روی پروانه چوبخوار پسته
Kermania pistaciella Amsel (Lepidoptera: Tineidae: Hieroxestinae) در باغ‌های پسته استان
کرمان زندگی می‌کنند. سیزده گونه از آن‌ها قبلاً معرفی شده است (Achterberg and Mehrnejad,
in Iran, *Zoologische* 2002, the braconid parasitoids of *Kermania pistaciella* Amsel
of the *Mededelingen Leiden*; Mehrnejad, 2008, The primary and secondary parasitoids
۵ گزارش در این گزارش (pistachio twig borer moth, *Kermania pistaciella* (I), Appl. Ent. Phytopath.
گونه زنبور که توسط متخصصین بین‌المللی شناسایی و تأیید شده‌اند، معرفی می‌گردند.

- 1 - *Chlorocyclus diversus* (Walker) (Hymenoptera: Pteromalidae),
- 2 - *Eupelmus algiricus* (Kalina), (Hymenoptera: Eupelmidae),
- 3 - *Eupelmus annulatus* Nees, (Hymenoptera: Eupelmidae),
- 4 - *Eurytoma* sp. (Hymenoptera: Eurytomidae),
- 5 - *Hockeria* sp. (Hymenoptera: Chalcididae),

زنبورهای *C. diversus*، *Hockeria* sp. و *Eurytoma* sp. به صورت پارازیتوید اولیه روی
پروانه چوبخوار پسته زندگی می‌کنند. زنبورهای *C. diversus* و *Eurytoma* sp. به لارو میزبان در
داخل سرشاخه درختان پسته حمله می‌کنند. زنبورهای *E. annulatus* و *E. algiricus* به صورت
پارازیتوید ثانویه اختیاری (Facultative hyperparasitoid) به پروانه چوبخوار پسته و پارازیتوید
اولیه آن (*Chelonus kermakiae* (Tobias) (Hymenoptera: Braconidae)) حمله می‌کنند. این اولین
گزارش از زندگی زنبورهای ذکر شده روی *K. pistaciella* می‌باشد. گونه‌های ردیف ۱، ۲ و ۳
نیز از ایران گزارش نشده است. گونه‌های معرفی شده در این گزارش در مراکز علمی بشرح

محمدرضا مهرنژاد: پارازیتوییدهای اولیه و ثانویه آفت پروانه چوبخوار پسته (II)

زیر مورد بررسی قرار گرفت و نمونه آن در کلکسیون های آن مراکز نگهداری می شود:
زنبورهای Eupelmidae در Canadian National Collection of Insects؛ زنبور Eurytomidae در
Institute of Zoology, در Pteromalidae؛ Schmalhausen Inst. of Zoology, Kiev, Ukraine
Kazakhstan و زنبور Encyrtidae در Natural History Museum, London

Short report

The primary and secondary parasitoids of the pistachio twig borer moth, *Kermania pistaciella* Amsel (II): Dr. M. R. Mehrnejad, Pistachio Research Institute, P. O. Box 77175.435, Rafsanjan, Iran, mehrnezhad@pri.ir.

Eighteen wasp species either primary or secondary parasitoids develop on the pistachio twig borer moth, *Kermania pistaciella* Amsel (Lepidoptera: Tineidae: Hieroxestinae) in the pistachio plantations of Kerman province, southern part of Iran. Thirteen species have already been reported (Achterberg and Mehrnejad, 2002, the braconid parasitoids of *Kermania pistaciella* Amsel in Iran, *Zoologische Mededelingen Leiden*; Mehrnejad, 2008, The primary and secondary parasitoids of the pistachio twig borer moth, *Kermania pistaciella* Amsel (I), *Appl. Ent. Phytopath.*), however the remaining 5 species are being introduced as follow;

- 1 - *Chlorocytus diversus* (Walker) (Hymenoptera: Pteromalidae),
- 2 - *Eupelmus algiricus* (Kalina), (Hymenoptera: Eupelmidae),
- 3 - *Eupelmus annulatus* Nees, (Hymenoptera: Eupelmidae),
- 4 - *Eurytoma* sp. (Hymenoptera: Eurytomidae),
- 5 - *Hockeria* sp. (Hymenoptera: Chalcididae),

Chlorocytus diversus, *Eurytoma* sp. and *Hockeria* sp. act as a primary parasitoid on *K. pistaciella*. *Chlorocytus diversus*, and *Eurytoma* sp. attack the boring moth larvae through stem tissues of pistachio cluster. *Eupelmus algiricus* and *Eupelmus annulatus* are found as facultative hyperparasitoids on this insect. This is the first record for the activity of above wasps on *K. pistaciella*. Also, this is the first record for the presence of above mentioned species in Iran. The voucher specimens have been deposited in the following sites; eupelmid species in the CNC (Canadian National Collection of Insects), eurytomid wasp in the Schmalhausen Institute of Zoology, Kiev, Ukraine, Chalcidid wasp in the Natural History Museum, London, and pteromalid species in the Institute of Zoology, Kazakhstan.